

L'origen de la festa de Sant Jordi

L'origen de la tradició de Sant Jordi es remunta a la Fira dels Enamorats que se celebrava a Barcelona pels volts del segle XV.

Per al dia de Sant Jordi les dones que acudien a missa a la capella dedicada al sant que hi ha al Palau de la Generalitat rebien una rosa com a obsequi.

La senyera representa el patró de Catalunya. El color vermell de la flor és un símbol de la passió. L'espiga de blat està relacionada amb la fecunditat.

Biografia

Sant Jordi (Diòspolis, Palestina, v. 270 – Nicomèdia, Bitínicia, 303). Militar romà i màrtir cristià. És considerat un parent de santa Nina. La seva popularitat en l'edat mitjana li ha portat a ser un dels sants més venerats en les diferents creences cristianes i fins i tot —en un fenomen de sincretisme— en el món musulmà.

De la vida del sant no se'n tenen dades històriques, solament referències en multitud de llibres, com són ara el palimpsest *Acta Sanctorum* (segle V), el *Georgslied* (segle IX) o els escrits de Iacopo da Varazze (*La Llegendà Àuria*, segle XIII).

La tradició catòlica el fa fill de Geronci, un oficial romà de Capadòcia destinat a Diòspolis, actual Lod (Israel). Allà, es casà amb una jove local, anomenada Policromia, i tingueren un fill, Georgius (en català, Jordi).

En arribar a la majoria d'edat, Jordi s'allista a l'exèrcit romà, tot seguint els passos del seu pare. Quan tenia trenta anys, el destinaren a Nicomèdia i feu part de la guàrdia personal de l'emperador romà Dioclecià. El 303 l'emperador ordenà una persecució contra els cristians, però Jordi es nega a actuar. Interrogat, els comunica que és cristià.

Dioclecià comdemnà la tortura del traïdor; l'encadenaren a una roda d'espases i posteriorment, el decapitaren. La tradició esmenta que l'esposa de l'emperador, Alexandra, i Atanasi, un sacerdot pagà, es convertiren al cristianisme tot veient l'exemple de Jordi, però poc després foren també martiritzats.

El cos del màrtir Jordi fou traslladat a Diòspolis. Damunt la tomba, pocs anys després, Constantí I hi feu edificar una església en honor seu, seguint consells d'Eusebi de Cesarea. El 494 fou santificat pel Papa Gelasi I.

Actualment Sant Jordi és el patró de diverses nacions i territoris, entre les quals hi ha Catalunya, Aragó, Càceres, Portugal, Anglaterra, Rússia, Grècia, Geòrgia, Bulgària, Etiòpia, etc. Segons el *Costumari Català*, de Joan Amades, el fet que Sant Jordi sigui el patró dels cavallers es deu a l'ajut que va donar el sant al rei Pere I d'Aragó l'any 1096. Segons explica Joan Amades, l'esmentat rei va guanyar una batalla contra els sarraïns, després que aquest invoqués el sant. Per agrair-li la gesta, el rei va nomenar-lo no només patró de la cavalleria, sinó també de la noblesa catalana.

La llegenda de Sant Jordi

A Catalunya, la festa es va generalitzar a meitat del segle XV i el patronatge ja s'esmenta a començament del mateix segle XV. **La història per la qual és conegut el sant arreu del món és per la mort que va provocar al drac que pretenia menjar-se una preciosa donzella.** Aquesta narració la va escriure Jacopo da Varazze al segle XII en la seva obra "La llegenda àuria". Aviat es va escampar per tot Europa fins a arribar a tota la Corona d'Aragó.

Conta la llegenda que Sant Jordi era un soldat romà nascut al Pròxim Orient i és el gran protagonista d'una gran gesta cavalleresca que se situa a Líbia, però que la tradició catalana (*Costumari Català* de Joan Amades i *Les Tradicions religioses de Catalunya* d'Anna de Valldaura) creu esdevinguda a la població de Montblanc (Tarragona).

Diuen que assolava els voltants de la vila un drac ferotge i terrible, que posseïa les facultats de caminar, volar i nedar, i tenia l'alè pudent, fins al punt que, des de molt lluny, amb les seves alenades enverinava l'aire, i produïa la mort de tots els qui el respiraven. Era l'estrall dels ramats i de les persones. Per això per tota aquella contrada regnava el terror més profund. Els habitants van pensar que si li donaven cada dia una persona que li serviria de presa, així no faria l'estrall a tort i a dret. De fet, la llegenda diu que el sistema els va sortir d'allò més bé, però el que era realment complicat era de trobar una persona que cada dia es deixés menjar per aquell monstre. És per això que tot el veïnat va establir de fer cada dia un sorteig entre els habitants de la vila per decidir qui es convertiria en aquell dia en l'aliment de la fera.

Així es va fer durant molt de temps i el monstre se'n devia sentir satisfet, ja que deixava de fer els estralls i malvestats que havia fet abans. Però... vet aquí que un dia la sort va voler que la filla del rei fos la destinada. La princesa era jove, bella, prima... hi hagué ciutadans que es van oferir per reemplaçar-la, però el rei fou sever i inexorable, i amb el cor ple de dol, va dir que la seva filla era com la de qualsevol dels seus súbdits i s'avingué que fos sacrificada. Finalment, la donzella va sortir de la ciutat i tota sola s'encaminà cap al llac on residia la fera, mentre tot el veïnat, desconsolat i afligit, mirava des de la muralla com se n'anava en l'oferiment del sacrifici a la fera.

Però fou el cas que, quan va ésser un xic enllà de la muralla, se li presentà un jove cavaller, cavalcant un cavall blanc, i amb una armadura tota daurada i lluent. La donzella, tota preocupada, li digué que fugís ràpidament, ja que per allí rondava un monstre que així que el veïés se'l menjaria. El cavaller li digué que no temés, que no li havia de passar res, ni a ell ni a ella, ja que havia vingut expressament per combatre la fera i així alliberar del sacrifici de la princesa, com també de la vila de Montblanc. La fera va sortir de cop i volta amb gran horror de la donzella i amb gran goig del cavaller. Aquest, amb un bon cop de llança, el va malferir. El cavaller, que era Sant Jordi, lligà el monstre pel coll i li donà la corda a la donzella, perquè ella mateixa la portés a la ciutat mentre la fera seguia tota mansa i atemorida. La llegenda explica, fins i tot, que els habitants de la vila havien vist tota aquella gesta des de la muralla i que reberen amb els braços ben oberts la donzella i el cavaller. A la plaça major de la vila els vilatans van acabar de rematar aquell ferotge animal.

Es diu que el rei va voler casar la seva filla amb Sant Jordi, però que ell va replicar-li que no la mereixia i que la seva visita en aquella vila era perquè havia tingut una revelació divina sobre la necessitat urgent de salvar aquella vila del monstre. Recomanà al rei i als seus vassalls que fossin bons cristians i que honressin i veneressin Déu tal com mereixia. Desaparegué misteriosament tal com havia vingut.

Una altra versió de la llegenda de Sant Jordi

Sapigueu que allà en aquella terra hi havia un llac gran, i hi havia un gran drac, i es menjava moltes persones; i havia ídols en aquella terra i deien que la ciutat devia ésser devorada per aquell drac, si el rei no li donava sa filla. I veieu que el rei ho hagué de fer; i el dia que ell havia de dur sa filla, ell l'ornà bé d'or i de perles i la vestí molt gentilment, de manera com si hagués de ser la seva xicota. I plorant el rei li va dir: "Ara, ma filla, de cor jo us voldria donar a un gran rei per muller, però, com que no és així, no puc fer altra cosa". I ella va respondre: "Mon pare, bé em plau, ja que val més que tota sola pateixi que no vós i la ciutat". I la van posar prop del llac, per tal que el drac la devorés. I va ser voluntat de Déu que Sant Jordi passés per allí, i ell muntava en un bell cavall; i així com va ser allí, ell va veure la donzella, bella, molt ornada i va dir-li: "Oidà, donzella, com sou ací tota sola?" I ella li va respondre: "Oh, cavaller, aneu-vos-en si no voleu morir ací amb mi". "I com és això?" Ella li contà tot com havia anat i Sant Jordi li va dir: "Senyora, no tingueu por, que jo us defensaré amb l'ajuda de Jesucrist". I mentre estaven parlant, el drac va oir les paraules i alçà el cap sobre l'aigua, mirant-los amb feresa; i quan la donzella el va veure va tremolar amb molta por, com si hagués de morir. I Sant Jordi la consolà dient-li: "Senyora, no tingueu, por que Jesucrist ens ajudarà". I resoltament ell descavalcà del cavall. I el drac, que va veure que el cavaller es preparava per defensar-se, deixà la donzella i va córrer cap a Sant Jordi. I Sant Jordi, invocant el nom de Jesucrist, dona-li una gran llançada, que allí mateix quedà mort. I després prengué la donzella i molt honradament la portà fins al rei.

La diada de Sant Jordi

El 23 d'abril de 1616, segons diferents calendaris, van morir tres grans escriptors de la literatura universal: Miguel de Cervantes (que va morir el 22 d'abril segons el calendari gregorià, però va ser enterrat el dia 23 d'abril), William Shakespeare (segons el calendari julià) i Garcilaso de la Vega (segons el calendari inca). També coincideix amb la data de la mort de Josep Pla (1981). L'any 1995, a París, es va celebrar la Conferència general de la UNESCO on es va aprovar el 23 d'abril com el "Dia Internacional del Llibre i del dret d'autor". Tradicionalment, a Catalunya, la diada de Sant Jordi és el dia dels enamorats i és costum que les parelles es regalin una rosa i un llibre. També, la diada té un caire reivindicatiu de la cultura catalana i molts balcons s'engalanen amb la senyera catalana. Aquesta tradició va ser un dels arguments utilitzats per la UNESCO en la Conferència general celebrada a París, l'any 1995, per declarar el 23 d'abril com el Dia Internacional del Llibre. La primera vegada que a Espanya es va celebrar aquest dia va ser el 7 d'octubre de 1926 per commemorar el naixement de Miguel de Cervantes. La idea original va ser de l'escriptor Vicent Clavel Andrés, que, l'any 1925, la va proposar a la Cambra Oficial del Llibre de Barcelona. Poc després, al 1930, es va instaurar definitivament la data del 23 d'abril com a Dia del Llibre per la seva coincidència amb la mort de Cervantes i el naixement o mort d'altres il·lustres escriptors internacionals abans esmentats. A Espanya es té present aquesta data per fer l'entrega anual dels Premis Cervantes, el major guardó relacionat amb autors hispans.

A tot Barcelona es venen llibres i roses, però és a La Rambla on l'esdeveniment arriba a la seva màxima expressió. A les parades habituals de La Rambla se n'afegeixen de temporals. És tradicional promoure la venda de llibres amb signatures dels autors i fent un descompte al preu de venda. Les llibreries properes a Plaça Catalunya estan plenes de gom a gom i obren fins i tot si és diumenge. Cal destacar l'ambient festiu que genera la diada en què es realitzen activitats a les biblioteques i concerts als carrers que s'afegeixen a l'atrafegada agenda cultural de la ciutat comtal.

Sant Jordi és una de les celebracions més boniques que un país pot tenir. Carrers, places i barris plens de gent, fent de l'espai públic un punt de trobada —i de retrobament— amb el nostre entorn més proper, regalant-nos roses i llibres, compartint somriures i alegries, i teixint complicitats que ens cohesionen i enforteixen com a societat.

Sant Jordi és una gran festa cívica, una gran festa ciutadana. La imatge de la vitalitat de la Catalunya sencera. És la festivitat dels catalans i catalanes que l'han viscut des de petits i d'aquells i aquelles que l'han descoberta i se l'han feta seva quan han arribat al país. És la festa en què tothom hi té el seu lloc i hi troba la seva manera de viure-la. És la suma d'aquella trama d'intangibles que ens caracteritzen i identifiquen, partint de la nostra diversitat i pluralitat, com un sol poble.

Us desitjo a tots una bona diada de Sant Jordi!!!

Activitat d'expressió escrita relacionada amb Sant Jordi

Ara que ja coneixeu l'origen de la festa de Sant Jordi, **feu un breu resum de l'origen, la llegenda i la diada de Sant Jordi. Recordeu que el contingut mínim del resum ha de ser d'un mínim de 400 paraules.**

L'origen de la llegenda i de la diada de Sant Jordi

La història per la qual és conegut el sant arreu del món és per la mort que va provocar al drac que pretenia menjar-se una preciosa donzella. Diuen que assolava els voltants de la vila un drac ferotge i terrible. Els habitants van pensar que si li donaven cada dia una persona que li serviria de presa, així no faria l'estrall a tort i a dret. Un dia, la sort va voler que la filla del rei fos la destinada. La princesa era jove, bella, prima... hi hagué ciutadans que es van oferir per reemplaçar-la, però el rei fou sever i inexorable. La donzella va sortir de la ciutat i s'encaminà cap al llac on residia la fera.

La sort va voler que quan va ésser un xic enllà de la muralla, se li presentà un jove cavaller, cavalcant un cavall blanc, amb una armadura tota daurada i lluent. El cavaller li digué que havia vingut expressament per combatre la fera i així alliberar del sacrifici de la princesa, com també a la vila de Montblanc. El cavaller, que era Sant Jordi, lligà el monstre pel coll i la donà a la donzella perquè ella mateixa la portés a la ciutat. Diu que el rei va voler casar la seva filla amb Sant Jordi, però desaparegué misteriosament tal com havia vingut.

A més a més, el 23 d'abril de 1616, segons diferents calendaris, van morir tres grans escriptors de la literatura universal: Miguel de Cervantes (que va morir el 22 d'abril segons el calendari gregorià però va ser enterrat el dia 23 d'abril), William Shakespeare (segons el calendari julià) i Garcilaso de la Vega (segons el calendari inca). L'any 1995, a París, es va celebrar la Conferència general de la UNESCO on es va aprovar el 23 d'abril com el "Dia Internacional del Llibre i del dret d'autor".

Tradicionalment, a Catalunya, la diada de Sant Jordi és el dia dels enamorats i és costum que les parelles es regalin una rosa i un llibre. El 1930 es va instaurar definitivament la data del 23 d'abril com a Dia del Llibre per la seva coincidència amb la mort de Cervantes i el naixement o mort d'altres il·lustres escriptors internacionals abans esmentats. A Espanya es té present aquesta data per fer l'entrega anual dels Premis Cervantes, el major guardó relacionat amb autors hispans. A tot Barcelona es venen llibres i roses, però és a La Rambla on l'esdeveniment arriba a la seva màxima expressió.

